

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA

CONFERINȚA TINERILOR CERCETĂTORI

19 – 20 aprilie 2007

Catedra Management

**CODUL DE ETICĂ UNIVERSITARĂ
AL ASEM
(opinia studenților)**

Autor: **Ceropita Mihail**, Gr. BA 261

Chișinău

Aprilie 2007

I. Apariția ideii de elaborare a Codului de Etică universitară. Menirea lui	3
II. Ce a fost întreprins pentru crearea lui?.....	3
III. Sondajul studenților după adoptarea Codului de Etică și scopul urmărit.....	4
IV. Analiza comparativă a sondajelor efectuate până și după apariția Codului de Etică	5
V. La ce poate contribui Codul de Etică Universitară?	13
VI. Ce ar trebui de întreprins ca Codul de Etică să se respecte și să nu rămână o formalitate?.....	14
VII. Referințe:	14

I. Apariția ideii de elaborare a Codului de Etică universitară. Menirea lui

Instituțiile educaționale de toate nivelurile de rând cu biserica și bibliotecile reprezintă principalele instrumente instituționale într-o societate pentru crearea și pentru transmiterea ideologiilor și valorilor. Ele reprezintă cele mai importante organizații culturale. La rândul lor, toate aceste structuri operează, acționează sub impactul anumitor valori, altfel spus fiecare dintre ele posedă o anumită cultură organizațională.

O parte componentă a culturii organizaționale îl reprezintă Codul de Etică care exprimă idealurile, principiile și regulile de etică profesională pe care membrii unei comunității consimt să le respecte și să le urmeze în activitatea lor profesională, are menirea de a stabili standardele de etică și sancțiunile la care se expun cei care le încalcă, iar în anumite cazuri chiar de a face unele schimbări în cultura organizațională.

Înțelegând importanța existenței Codului de Etică, acesta a fost elaborat în multe întreprinderi, corporații, instituții prestigioase de învățământ. Același obiectiv și l-a pus și Academia de Studii Economice din Moldova, și deja în Octombrie 2006 s-a dat start proiectului „Promovarea integrității academice în Academia de Studii Economice” lansat de Centrul Moldo- American pentru Inițiativa Privată (MACIP) cu suportul financiar al Ambasadei SUA în cadrul Programului de Granturi Mici pentru Susținerea Inițiativelor Democratice.

II. Ce a fost întreprins pentru crearea lui?

Pentru elaborarea Codului de etică universitară a fost depusă o muncă enormă:

1. În noiembrie 2006 au fost lansate 3 spot-uri publicitate privind Integritatea Academică („A copia ≠ a reuși”, „Plagiatul = a fura”, „Nota cumpărată ≠ cunoștințe”) la TV holul Bl. A;

2. În perioada 2-14 noiembrie 2006 fost efectuat un studiu pe baza chestionării studenților la secția de zi a anilor de studii II, IV și V în număr de 484 persoane, scopul căruia a fost măsurarea nivelului de cunoaștere de către studenți a principiilor integrității academice și respectării acestora în cadrul ASEM, precum și determinarea necesității elaborării Codului de Etică;

3. A fost elaborat și lansat primul site „Integritatea Academică” (www.ase.md/integritatea), care a fost plasat pe site-ul ASEM. Acest site se adresează studenților, profesorilor și personalului administrativ al ASEM, cât și tuturor celor interesați de cunoașterea conceptului de integritate academică și a principiilor acesteia. Pe acest site puteți găsi toată informația necesară inclusiv Codul de Etică elaborat ulterior, spot-urile și rezultatele sondajului menționate mai sus. Tot pe acest site puteți depune o reclamație în cazul nerespectării principiilor integrității academice;

4. La 29 noiembrie 2006 a fost organizată masa rotundă „Influența integrității academice asupra calității procesului de instruire și de cercetare științifică” la care s-au discutat problemele susnumite, s-au ținut dezbateri și s-au dat propuneri privind elaborarea Codului de Etică al ASEM.

Valorile și principiile promovate în ASEM și a căror realizare efectivă se încearcă să se asigure sunt: libertatea academică, autonomia profesională, dreptatea și echitatea, meritul, profesionalismul, onestitatea și corectitudinea intelectuală, transparența, responsabilitatea, respectul și toleranța, fidelitatea, bunăvoința și grija. Ținându-se cont de acestea și de experiența internațională, Centrul Moldo- American pentru Inițiativa Privată (MACIP) în colaborare cu studenții, profesorii și reprezentanții administrației ASEM au elaborat Codul de Etică universitară al ASEM care a fost aprobat la ședința Senatului din 21 februarie 2007. Tot la aceeași ședință a fost constituit Comisia de Etică universitară. Astfel, de la data adoptării Codului Etică universitară respectarea principiilor acestuia devine obligatorie și, în contractul individual de muncă, respectiv în contractul individual de studii, se va include o clauză prin care angajatul sau studentul menționează că a luat cunoștință de prevederile Codului de etică universitară și se angajează, sub semnătură proprie, să respecte prevederile acestuia.

III. Sondajul studenților după adoptarea Codului de Etică și scopul urmărit

Cu toate că un sondaj privind integritatea academică a fost făcut până la elaborarea Codului de Etică am considerat necesară chestionarea repetată a studenților ASEM, dar deja după realizarea lui (5- 6 aprilie 2007), pentru a concretiza unele detalii și pentru a

putea face unele concluzii, a da unele propuneri care, posibil, vor fi de folos nu doar pentru cultura organizațională a ASEM, ci pentru întreg sistemul de învățământ al Republicii Moldova.

Deoarece primul sondaj a arătat că practic nu există diferență între cunoștințele privind integritatea academică posedate de studenții diferitor ani de studii, eu am făcut diferențierea doar pe facultăți. Au fost chestionate 288 persoane de la toate 6 facultăți a ASEM: Business și Administrarea Afacerilor(BAA) - 77, Economie Generală și Drept(EGD) - 35, Relații Economice Internaționale(REI) - 32, Finanțe(FIN) - 67, Contabilitate(CON) - 38, Cibernetică, Statistică și Informatică Economică(CSIE) - 39.

IV. Analiza comparativă a sondajelor efectuate până și după apariția Codului de Etică

În continuare voi face o generalizare a rezultatelor acestor sondaje.

Analiza chestionarelor primului sondaj denotă faptul că majoritatea studenților intervievați nu cunosc semnificația noțiunii de integritate academică și care sunt principiile acesteia: 39,5% din studenți nu cunosc, 38,2% au auzit dar nu prea știu ce înseamnă și doar 13,2% le cunosc și 4,8% le cunosc și le respectă.

Cu toate că studenții practic unanim au răspuns că consideră necesară elaborarea Codului de Etică al ASEM(47,3%- afirmativ și 46,7%-„posibil da” și doar 4,9% consideră că nu este necesar și 1,9% n-au dat răspuns la întrebare) și a trecut mai mult de o lună după apariția lui la întrebarea „Sunteți informat despre existența Codului de Etică al ASEM?” din al doilea sondaj doar 19,1% au răspuns că îl cunosc(16,32%- „da,l-am citit” și 2,78%(8 persoane) îl cunosc și au participat la crearea lui), 43,75% au dat răspuns negativ,iar 37,15% știind despre existența lui nu și-au dat interesul să se familiarizeze cu el(Figura 1).

Răspunsurile la aceeași întrebare îmi dau posibilitatea să evidențiez faptul că informatizarea despre Codul de Etică și familiarizarea cu acesta nu este uniformă în ceea ce privește facultățile. Cea mai informată facultate s-a dovedit a fi Business și Administrarea Afacerilor în cadrul căreia doar 19,48% din studenți au dat răspuns negativ, 38,96% au auzit dar nu cunosc conținutul, 37,66% deja l-au citit,iar 3,90% au

participat la crearea lui. Situația este mult mai gravă la facultatea de Finanțe unde s-au înregistrat cele mai modeste rezultate: doar 2,96% au citit Codul de Etică (2 studenți din 67; un student l-a citit și unul a participat la crearea lui), 49,26% au auzit dar nu cunosc conținutul, iar 47,76% nici nu au auzit nimic despre existența lui (figura 2).

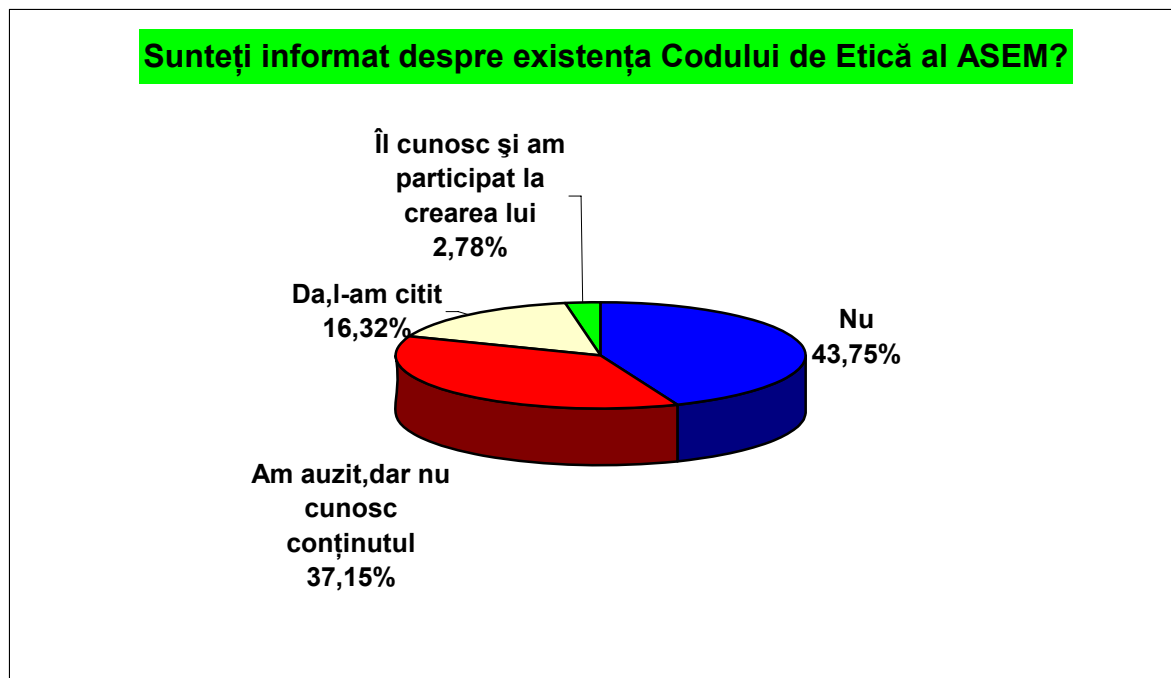

Figura 1

Aceleași locuri le-au ocupat facultățile date și după evaluarea primului sondaj. Apare întrebarea: „Care este cauza?”. Voi încerca să dau răspuns la ea. Noțiunile „cultura organizațională”, „integritate”, „etica”, „codul de etică” etc. sunt incluse în cursurile principalelor discipline din cadrul facultății Business și Administrarea Afacerilor la care studenții fac cunoștință cu ele. În favoarea acestei afirmații vin și răspunsurile studenților la întrebarea „Cum ați aflat despre existența Codului de Etică?”. Astfel 51,61% din studenții facultății Business și Administrarea Afacerilor au aflat despre existența lui anume de la profesori, pe când aceleași surse, în mediu pe ASEM, îi revin doar 38,27%. Dar nu trebuie neglijat aportul altor studenți în răspândirea informației. 29,01% din studenți au răspuns că au aflat despre Codul de Etică de la alți studenți, celorlalte surse: „Radio ASEM”, „Internet”, și „alte surse” revenindu-le respectiv 4,94%, 14,20%, 13,58% (Figura 3).

Dar de ce anume facultatea Finanțe se plasează pe ultimul loc? Una din cauzele, după părerea mea, ar fi că studenții acestei facultăți au ore în schimbul doi, și deci nu pot participa la toate evenimentele importante, cum ar fi Masa Rotundă și Conferința

Interuniversitară „Codul de Etică Universitară - Oportunitate de Asigurare a Integrității Academice” din 21 martie 2007 care se organizează în a doua jumătate a zilei.

O problemă cu care m-am ciocnit deja la începutul sondajului, a fost faptul că în ASEM, inclusiv și la facultatea Finanțe, există și grupe cu predare în limba rusă, îți fac studiile studenți din alte state cărora le vine greu să înțeleagă Codul de Etică, care în prezent există doar în varianta română. Anume aceasta este cauza că mulți din acești studenți cunoscând despre existența Codului l-au ignorat.

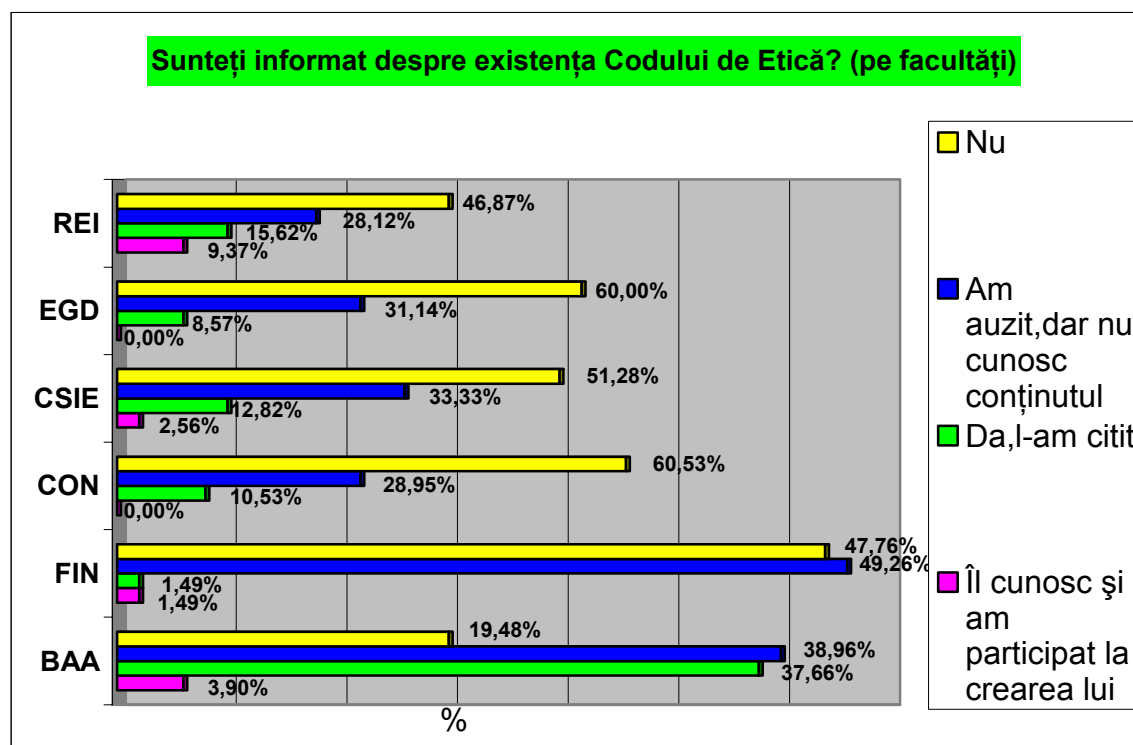

Figura 2

La primul sondaj circa 64,26% din studenții intervievați au optat pentru crearea unui comitet format din studenți, profesori și reprezentanții administrației care ar crea Codul de Etică. Oare s-a ținut cont de această părere? În realitate, au participat și studenții la elaborarea lui? Pot cu siguranță răspunde afirmativ, căci 2,78% (8 persoane) din respondenții sondajului efectuat de mine au afirmat că „îl cunosc (Codul de Etică) și au participat la crearea lui”.

O importanță deosebită o au răspunsurile studenților la întrebarea „Cum Codul de Etică a schimbat atitudinea dvs. față de copiat, plagiat, mituit?” deoarece reflectă importanța acestuia și respectarea lui ulterioară (figurile 4,5,6).

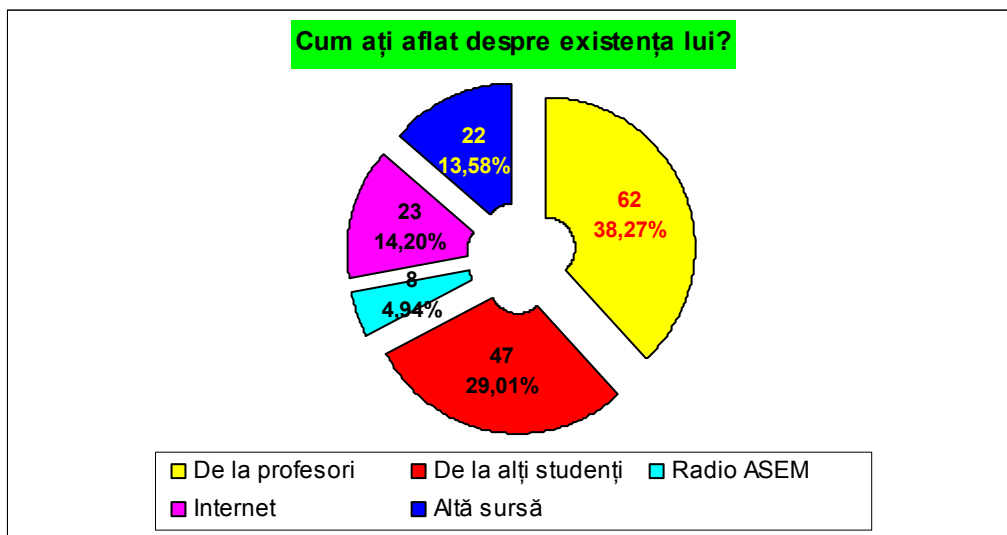

Figura 3

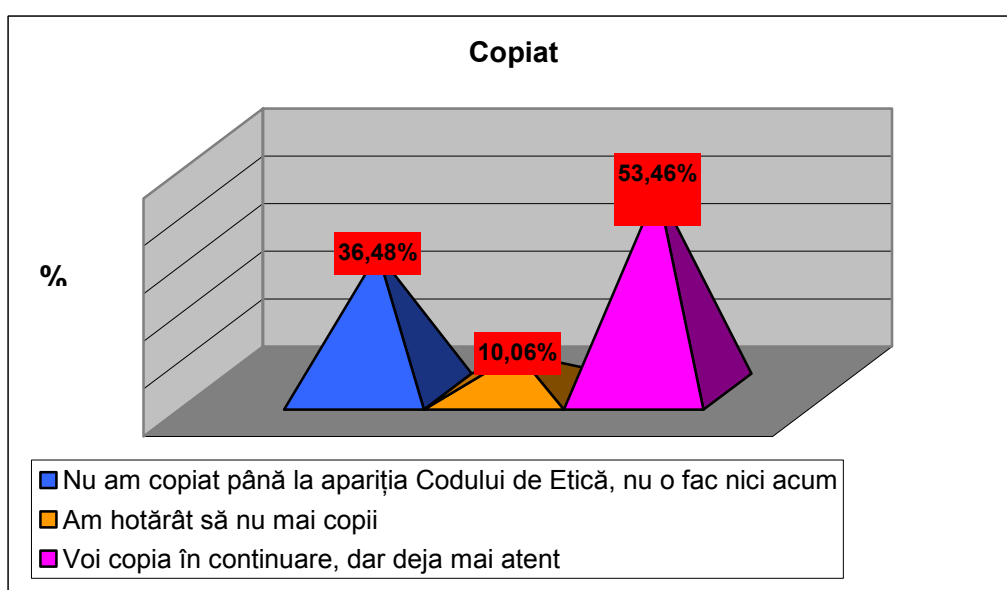

Figura 4

Rezultatele arată că „Copierea este maladia „incurabilă” a studenților”, cum a menționat Croitoru Lilia, studenta an. V, facultatea “Business și administrarea afacerilor” în Ziarul „Curierul economic”. Doar 36,48% din respondenți au răspuns că nu au copiat până la apariția Codului de Etică și nu o fac nici acum; 10,06% au menționat că au hotărât să nu mai copie, însă majoritatea - 53,46% au răspuns că vor copia în continuare, dar deja mai atent. Aceasta, probabil, și este cauza că peste 75% din studenții intervievați în cadrul primului sondaj consideră că în cazul copierii studentul trebuie doar muștrat sau preîntâmpinat.

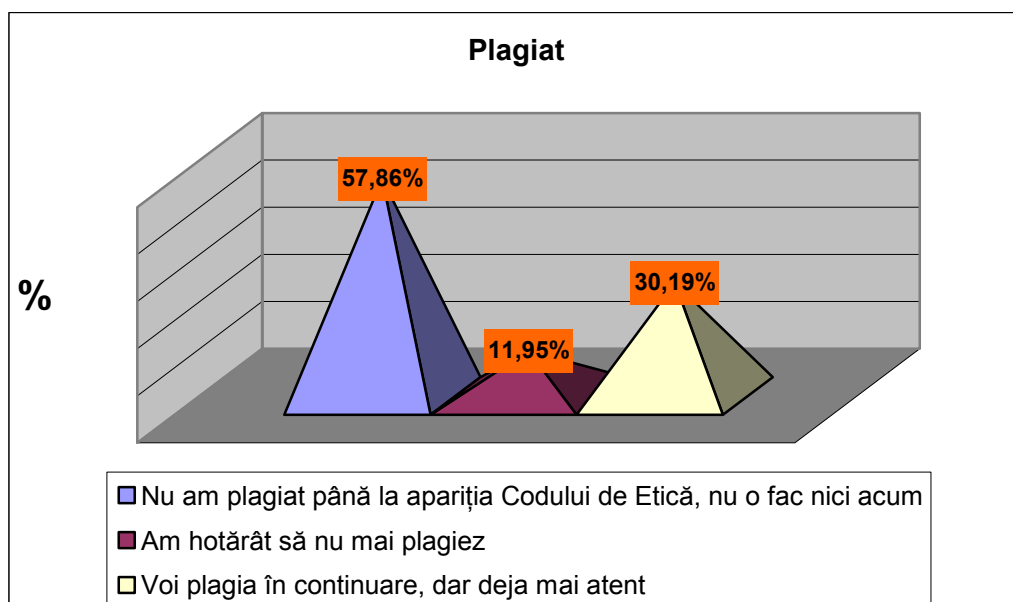

Figura 5

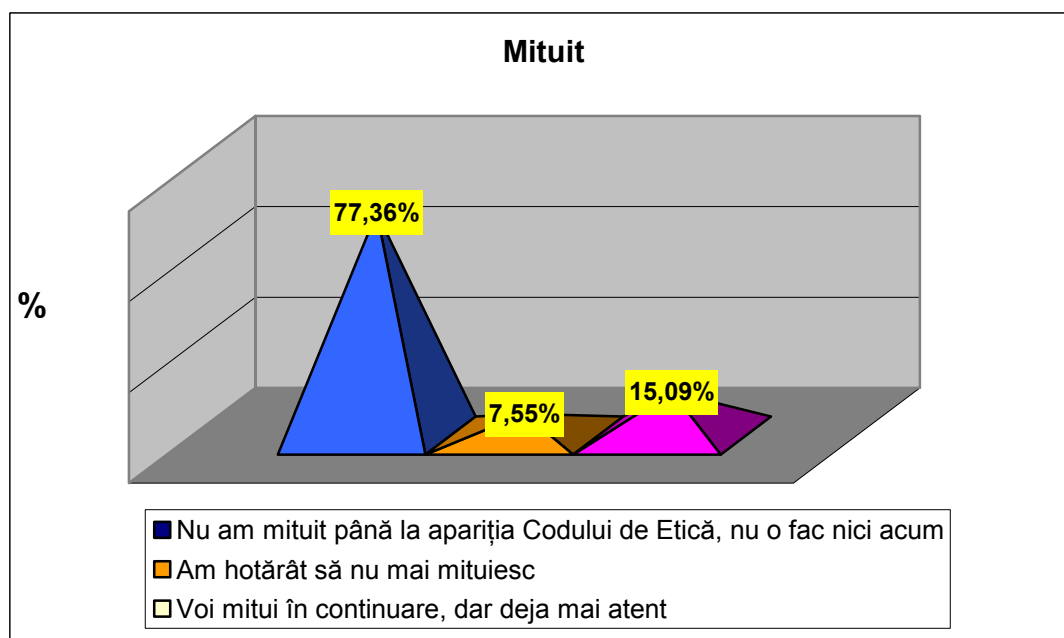

Figura 6

Cu toate că cu plagiatul în ASEM lucrurile stau comparativ mai bine – 57,86% au dat răspunsul „nu am plagiat până la apariția Codului de Etică, nu o fac nici acum”, iar 11,95% au hotărât să nu mai plagieze, o bună parte a studenților, 30,19% nu au fost influențați de Codul de Etică, dând răspunsul „voi plagia în continuare dar deja mai atent”.

La capitolul „mituit” putem spune că majoritatea absolută a studenților ASEM (77,36%) nu folosește această modalitate de acumulare a notelor sau de obținere a beneficiilor. Bucură faptul că odată cu apariția Codului de Etică rândurile celor ce folosesc această modalitate se răresc. 7,55% au răspuns că au hotărât să nu mai mituiască. Și totuși, un procent mare (pentru astfel de încălcări) -15,09% din cei

intervievați afirmă că vor continua să mituiască. Cercetările făcute de MACIP arată că cele mai frecvente canale utilizate de studenți pentru a oferi mită sunt „studenții intermediari” -42,2%, „adresarea directă” – 38,73% și „profesori intermediari”- 21,18%. Din această cauză, restricțiile cele mai dure, după părerea mea, ar trebui aplicate anume asupra acestor „canale”.

La întrebarea din primul sondaj „Dacă ați copiat ”la test, examen sau colocviu ați făcut-o deoarece...?” cel mai mare procent l-a acumulat răspunsul „nu eram pregătit bine” – 41,6%. Celelalte răspunsuri „colegii din jur fac la fel”, „este un lucru firesc de a copia la așa evenimente” și „profesorul era îngăduitor față de copiat” au acumulat respectiv 24,9%, 24,7% și 18,1%.

În chestionarul efectuat de mine întrebarea este pusă altfel: „Dacă procedați etic(nu copiați/plagiați/mituiți) care sunt motivele?”. Dând răspuns la această întrebare studenții au fost rugați să aranjeze motivele după importanță. Rezultatele sunt prezentate în tabelul ce urmează:

Motivele care îi fac pe studenți să procedeze etic aranjate după importanța lor				
Importanța	Îmi controlez cunoștințele	Sunt încrezut în propriile puteri	Onestitatea este principiul după care trăiesc	Nu mi se primește să copii/plagiez/mituiesc
I	64	127 (44,10%)	76	21
II	114 (39,58%)	81	64	29
III	86	60	107 (37,15%)	35
IV	24	20	41	203 (70,49%)

Importanța motivelor diferă de la un student la altul, dar totuși se poate face o generalizare. Majoritatea studenților plasează pe primul loc încrederea în propriile puteri – 44,10%, pe locul doi - dorința de a controla cunoștințele – 39,58%, pe locul trei – „onestitatea este principiul după care trăiesc” – 37,15%, și pe ultimul loc – „nu mi se primește să copii/plagiez/mituiesc” – 70,49% ce denotă faptul că majoritatea studenților sunt foarte iscusiți în acest domeniu, și aceasta nu prezintă o problemă pentru ei. Doar fiecare al patrulea încearcă să trăiască după principiul onestității. Un număr și mai mic

de studenți plasează pe primul loc dorințele de a-și controla cunoștințele, deoarece își evaluează capacitățile de sine stătător, și „nu face să riști anume la test s-au examen”. De aceea fraza preferată a multor profesori „Încercați să scrieți singuri, controlați-vă cunoștințele!” deseori este inutilă. Singura nădejde rămâne încrederea în propriile puteri a studenților sau, mai bine zis, studenții vor proceda etic doar dacă se vor pregăti bine de toate evenimentele serioase.

Cunoscând datele obținute de MACIP privind transparența, echitatea, libertatea exprimării opiniilor etc, am dorit să aflu dacă studenții consideră că Codul de Etică poate schimba atitudinea profesorilor față de aceste încălcări, și am introdus în chestionarul meu întrebarea „Credeti că regulile Codului de Etică vor fi respectate de profesori?”. Doar 6,95% consideră că acestea vor fi respectate cu mare strictețe și 12,85% nu cred că el va schimba ceva. Majoritatea studenților – 40,62% și 39,58% consideră că prevederile codului vor fi respectate respectiv „parțial” sau „doar de unii profesori”(Figura 7). Principiile academice vor fi respectate de studenți doar atunci când acestea vor fi respectate de profesori. Subalternii(studenții) sunt în cea mai mare parte motivați de acțiunile superiorului(profesorului, administrației), și nu de legile scrise „doar pentru subalterni”.

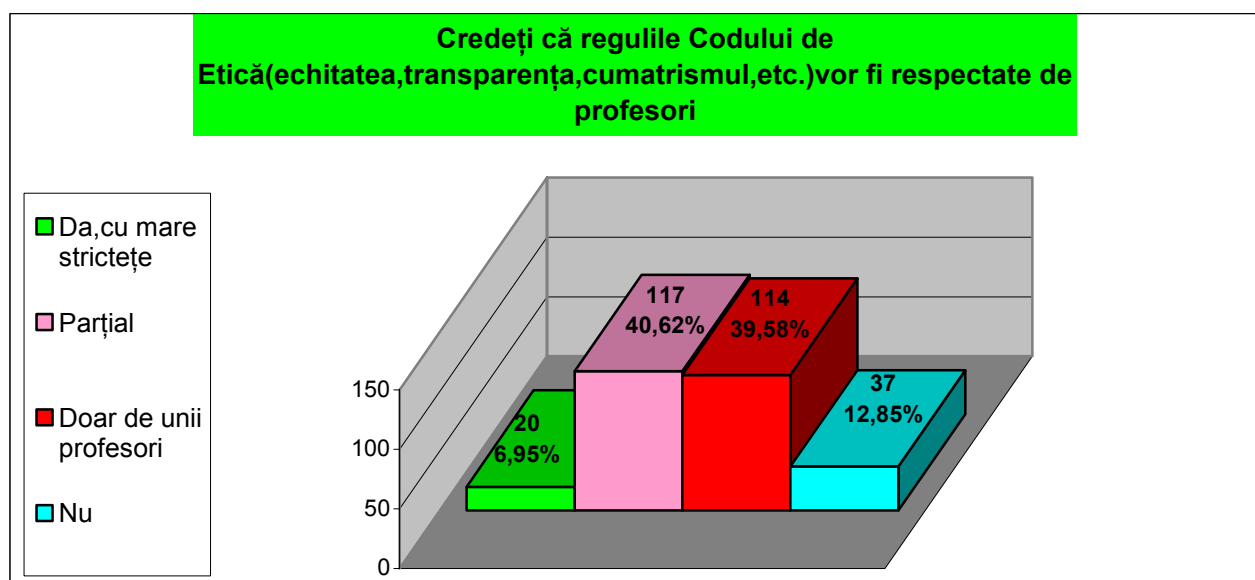

Figura 7

Pentru a afla ce atitudine au studenții față de ceea ce se petrece în jurul lor am introdus întrebarea „Dacă observați(aflați) că colegul dvs. procedează neetc(copiat, plagiat, vandalism, mituit etc.), cum procedați?”. 12,15% di studenți au afirmat că „îi fac

observație”, 17,01% încearcă să-l convingă să nu o facă și doar 1,04%(3 din cei 288 intervievați) informează anonim sau deschis profesorul sau administrația(figura 8). De fapt e și normal că numărul acestora din urmă este mic – nimeni nu dorește să aibă dușmani,căci odată aflat că cineva a „suflat” profesorului/administrației, acesta va deveni dușmanul numărul unu pentru tot colectivul și nu va mai fi respectat. Anume din această cauză majoritatea studenților – 69,79% au răspuns „nu-mi pasă, e decizia fiecăruia”, adică fiecare își construiește viitorul cum poate. Dar ei probabil nu-și dau seama că aceste acțiuni a colegilor săi au un impact negativ, asupra imaginii pozitive a academiei, asupra prestigiului diplomei pe care o vor primi și,deci, asupra viitorului lor.

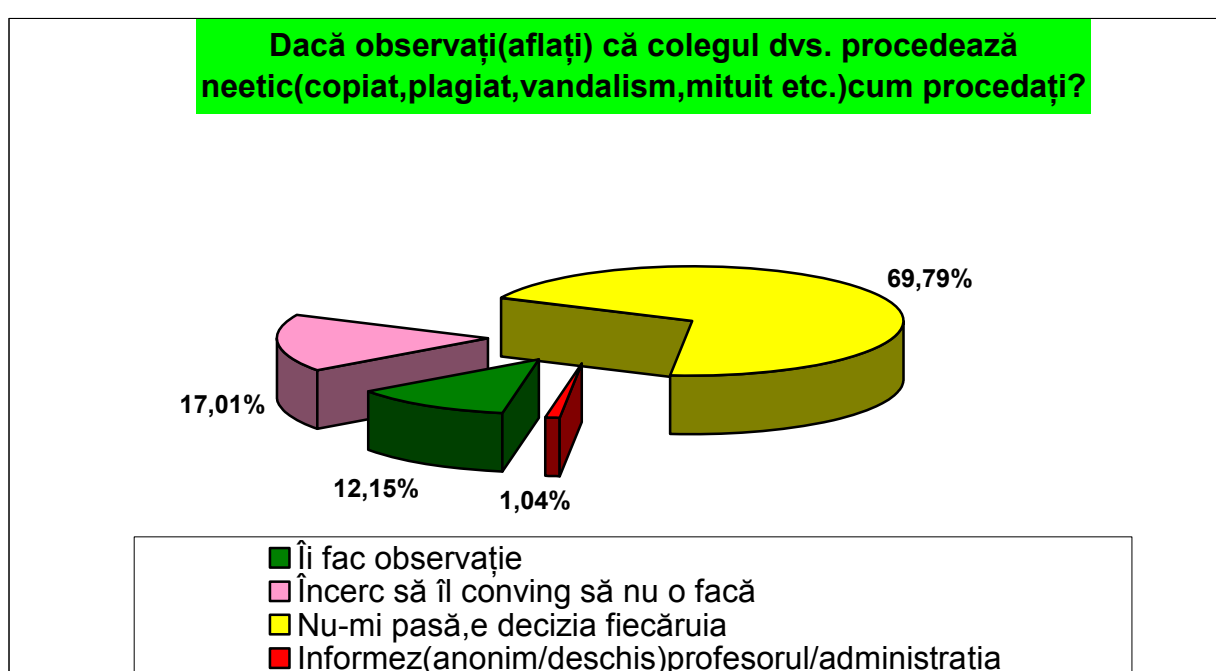

Figura 8

La întrebarea „Doriți să aflați mai mult despre Codul de Etică al ASEM?” studenții practic unanim (84,72%) au dat răspuns afirmativ care denotă faptul că totuși codul a trezit un interes oarecare în rândurile studenților și ne dă speranță că ei se vor familiariza cu prevederile lui, și le vor respecta.

Pentru a afla preferințele studenților în ceea ce privește promovarea Codului de Etică am introdus în chestionar întrebarea „Prin ce modalități doriți să aflați mai mult despre Codul de Etică”. Ideile editării revistei și creării video clipurilor sunt considerate de studenți cele mai potrivite, pentru care au optat respectiv 43,03% și 38,93% . Un număr mare de voturi le-au acumulat și răspunsurile „Seminare” -24,18%, „studiu individual”- 23,77% și „Emisiune radio ASEM”- 16,39%, dar nici de cum studenții n-ar

dori să fie „impuși” să cunoască Codul de Etică. Pentru această modalitate au optat doar 5,74% din respondenți(Figura 9). Însă practica arată că cursurile obligatorii contribuie foarte mult la familiarizarea studenților cu principiile integrității academice(exemplu facultății Business și Administrarea Afacerilor discutat mai sus).

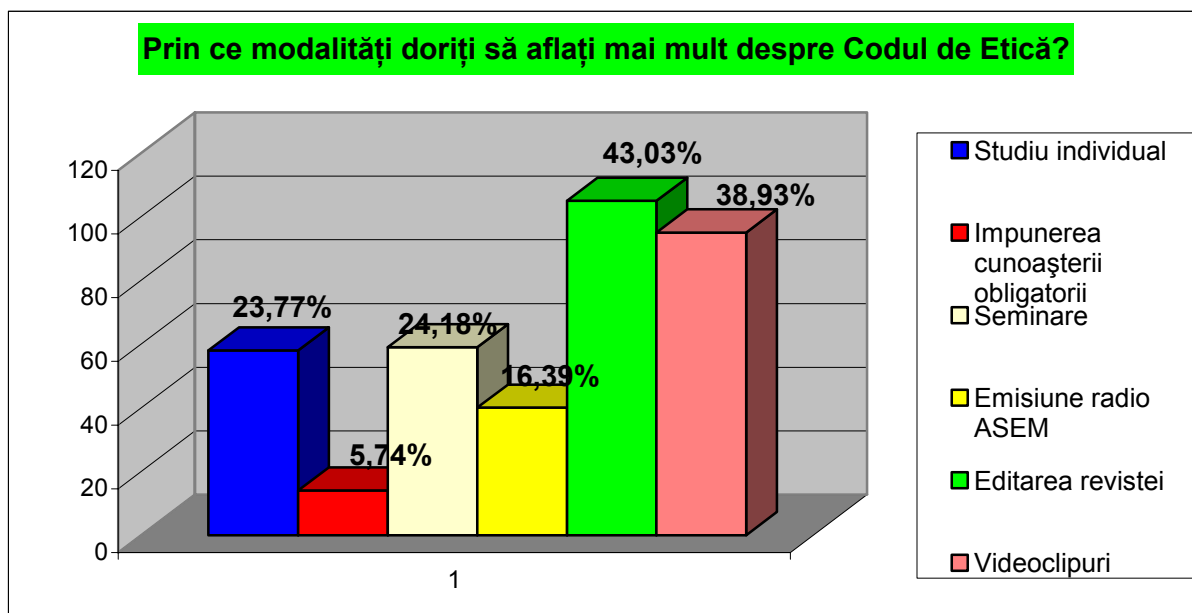

Figura 9

V. La ce poate contribui Codul de Etică Universitară?

Această întrebare a fost adresată studenților încă în cadrul primului sondaj. Este important că studenții văd în Codul de Etică nu un document formal, ci unul care poate contribui esențial la ridicarea culturii organizaționale a instituției. Putem menționa următoarele răspunsuri:

- Îmbunătățirea relațiilor între profesori și studenți
- Promovarea unei imagini pozitive a ASEM - ului
- Stabilirea unor reguli de comportament
- Eliminarea cazurilor de mituire
- Reducerea cazurilor de discriminare
- Eliminarea limbajului insultător
- Fortificarea culturii organizaționale
- Eliminarea comportamentului arogant
- Reducerea cazurilor de copiere la teste și examene

- Excluderea cazurilor de plagiat
- Eliminarea cazurilor de hărțuire sexuală.

VI. Ce ar trebui de întreprins ca Codul de Etică să se respecte și să nu rămână o formalitate?

Opiniile studenților le puteți găsi pe site-ul „Integritatea Academică” (www.ase.md/integritatea.)

*Ca să nu mă repet voi menționa doar **concluziile și sugestiile proprii.***

Pentru a informa studenții despre existența Codului de Etică și de ai familiariza cu prevederile acestuia este necesară:

- Editarea revistei consacrate Codului de Etică în care să fie publicate prevederile codului, diferite articole, glume, bancuri, istorioare cu conținut promovator al principiului integrității academice.

- Crearea, plasarea pe site-ul ASEM, cât și lansarea la TV holul Bl. A a video clipurilor de felul „A copia≠a reuși”, „Plagiatul= a fura”, „Nota cumpărată≠cunoștințe”.

- Organizarea seminarilor cât mai des posibil pe această temă.

- Traducerea Codului de Etică în limba rusă și engleză.

- Organizarea conferințelor pe această temă în prima jumătate a zilei anume pentru studenții ce fac studiile în schimbul doi.

- Eu consider că doar Codul de Etică universitară, timp de doi, trei sau chiar cinci ani de studii în instituția superioară de învățământ, nu poate schimba mentalitatea formată la studenți timp de 18 ani anteriori. De aceea propun ca Codul de Etică să fie creat în **toate instituțiile de învățământ**, începând cu cele primare, s-au cel puțin să fie introdus un obiect care să promoveze principiile integrității în programul obligatoriu de studii preuniversitare.

VII. Referințe

1. Ghidul Integrității Academice al Academiei de Studii Economice din Moldova, Ed. ASEM, Chișinău, 2007
2. www.ase.md/integritatea - Site-ul Integritatea Academică al Academiei de Studii Economice din Moldova
3. www.ase.ro/site/despre/management/fisiere/pdf/COD_ETIC.pdf.

4. Croitoru Lilia „Copierea – maladia “incurabilă” a studenților”, ziarul „Curierul economic”, noiembrie, 2006
5. www.unibuc.ro/eBooks/StiinteCOM/planif/4.htm